

13.

Wartość seksualności oraz jej akceptacja

I. PROSPEKT WARTOŚCI

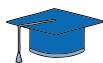
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój moralny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Zrozumienie znaczenia seksualności: miłości, macierzyństwa i ojcostwa

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kierowanie się na dobro drugiej osoby odmiennej płci

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Seksualność jako sposób relacji międzypersonalnych¹.

¹ „Nie można tedy żadną miarą mniemać, iż popęd seksualny, który ma swoją własną celowość w człowieku, celowość z góry określoną, niezależną od woli i samostanowienia człowieka, jest czymś, co znajduje się poniżej osoby i poniżej miłości. Celem właściwym popędu jest

- Seksualność jako dar i zadanie.
- Seksualność jest wartością, która w naturalny sposób przynależy do natury człowieka.
- Wzajemne kształtowanie kobiecości i męskości.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Seksualność jest jednym z wymiarów relacji osobowej.
- Popęd podlega rozumowi i wolnej woli człowieka – nie powinien być nieświadomą siłą.
- Seksualność nie służy tylko do zaspokajania zmysłowych potrzeb.
- W relacjach psychoseksualnych druga płęć jest osobą, a nie przedmiotem.

Zasady

- Jestem odpowiedzialny za to, jak kieruję swoją seksualnością.
- Zawsze mam na względzie dobro drugiej osoby odmiennej płci.
- Nie postrzegam drugiej osoby tylko ze względu na jej przymioty seksualne.
- Mam świadomość, że niezależnie od moich emocji i pragnień, druga osoba jest zawsze podmiotem i celem spotkania.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Dobre relacje między rodzicami stanowią przykład sensu seksualności i jej właściwego ukierunkowania.
- Seksualność jest integralną częścią miłości i musi być przeżywana z szacunkiem dla drugiej osoby.
- Seksualność jest znakiem miłości ludzkiej.

Zasady

- Kształtuję w moim dziecku właściwe pojęcie miłości. Jest to pragnienie dobra dla drugiej osoby.

istnienie gatunku *Homo sapiens*, jego przedłużanie, *procreatio*, a miłość osób, mężczyzny i kobiety, kształtuje się w obrębie tej celowości, niejako w jej łóżysku, kształtuje się jakby z tego tworzywa, którego popęd dostarcza”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, dz. cyt., s. 51.

- Uczę moje dziecko, jak przeżywać seksualność².
- Uczę młodego człowieka, że seksualność realizuje się przez ojcostwo i macierzyństwo.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Dar seksualności nakazuje szacunek dla drugiej osoby.
- Akceptacja i postępowanie zgodne ze swoją płcią kształtuje się w środowisku szkolnym.
- Postawa nauczyciela ma być przykładem przeżywania seksualności na miarę godności osoby.

Zasady

- Wymagam, żeby między uczniami panowały właściwe relacje.
- Uświadamiam uczniom, że seksualność przynależy do sfery miłości.
- Chronię młodzież przed wczesną inicjacją seksualną.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie przeprowadzają wywiad ze swoimi rodzicami, o tym, jak przygotowali się do roli męża i ojca, żony i matki. Dorośli poprzez swoje doświadczenie ukazują, na czym polega odpowiedzialność za dobro drugiej osoby. Dzieci mają stworzyć własną definicję odpowiedzialności.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzież jest świadoma odpowiedzialności, jaką niesie seksualność. Zdaje sobie sprawę, że seksualność wiąże się z ojcostwem i macierzyństwem i dlatego trzeba się przygotować do tych ról. Do dojrzałego przeżywania swojej

² „Na rodzicach spoczywa też szczególna odpowiedzialność w sferze wychowania seksualnego. Istotne znaczenie dla harmonijnego wzrastania ma fakt, by dzieci stopniowo i w sposób uporządkowany poznawały sens płciowości oraz uczyły się doceniać ludzkie i moralne wartości z nią związane: «Ze względu na powiązania zachodzące pomiędzy wymiarem płciowym osoby a jej wartościami etycznymi, wychowanie ma doprowadzić do znajomości zasad moralnych i uznania ich za konieczną i cenną gwarancję odpowiedzialnego wzrostu osobowego w dziedzinie płciowości ludzkiej» (FC 37). Rodzice są zobowiązani do zweryfikowania sposobów realizacji wychowania seksualnego w instytucjach wychowawczych w celu sprawdzenia, czy tak ważny i delikatny temat podejmowany jest we właściwy sposób”. KNSK 243.

płciowości młody człowiek przygotowuje się w rodzinie, poprzez samowychowanie i zdobywanie właściwej wiedzy.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież dąży do zaspokajania i realizowania popędu seksualnego w oderwaniu od miłości i odpowiedzialności. Przedwczesna inicjacja seksualna osób niedojrzałych wypacza proces rozwoju psychicznego oraz wywołuje niewłaściwe zachowania.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Od bardzo wczesnej młodości trwa proces dojrzewania seksualnego człowieka. Jeśli nie jest zakłócony zmianami chorobowymi lub złym wpływem otoczenia, prowadzi w dorosłości do życiowego wyboru człowieka, z którym chce się stworzyć związek małżeński. Dzieci w rodzinie uczą się prawidłowych relacji osobowych, dlatego bardzo ważne jest, aby seksualność była przeżywana według zasad moralnych i obyczajowych. Młodzi uczą się poświęcenia dla drugiej osoby.

Część osób może pozostać w stanie bezzennym. W tym przypadku wybór drogi życiowej oznacza poświęcenie się dla wyższych celów duchowych. Pielęgnowanie w sobie miłości prowadzi do wyzbycia się egoizmu.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Głównym wątkiem noweli jest historia niewidomej dziewczynki i majątnego pana Tomasza. Dziewczynka żyła w biedzie. Straciła wzrok wskutek źle leczonej choroby. Jej największą radością było słuchanie tytułowej katarynki. Z kolei dla mecenasa było to uciążliwe. On nie lubił tego dźwięku. Zmienił jednak swoją postawę, gdy zobaczył, jak wielką radość muzyka sprawia dziewczynce. Przemiana pana Tomasza wpisuje się w pozytywistyczny nurt pracy u podstaw.

Już wówczas sztuki piękne robiły na nim wrażenie, ale czasu im nie poświęcał, bo szalał – za kobietami. Co prawda, miał do nich szczęście i nieustannie był swatany. Ale cóż z tego, kiedy pan Tomasz nie mógł nigdy znaleźć ani jednej chwili na oświadczyń, będąc zajęty, jeżeli nie praktyką, to – schadzka. Od Frani siedł do sądu, z sądu biegł do Zosi, którą nad wieczorem opuszczał, ażeby z Józją i Filką zjeść kolację.

Gdy został mecenasem, czoło, skutkiem natężonej pracy umysłowej, urosło mu aż do ciemienia, a na wusach pokazało się kilka srebrnych włosów. Pan Tomasz pozbył się już wówczas młodzieńczej gorączki, miał majątek i ustaloną opinię znawcy sztuk pięknych. A że kobiety wciąż kochał, więc począł myśleć o małżeństwie. Najął nawet mieszkanie z sześciu pokojów złożone, urządził w nim na własny koszt posadzkę, sprawił obicia, piękne meble – i szukał żony.

Ale człowiekowi dojrzałemu trudno zrobić wybór. Ta była za młoda, a tamtą uwielbiał już zbyt długo. Trzecia miała wdzięki i wiek właściwy, ale nieodpowiedni temperament, a czwarta posiadała wdzięki, wiek i temperament należyty, ale... nie czekając na oświadczyń mecenasa wyszła za doktora...

Przytoczony powyżej cytat doskonale charakteryzuje pana Tomasza. Był on emerytowanym adwokatem. W młodości dużo pracował, był szalenie energiczny. Zgromadził pokaźny majątek. Prowadził bogate życie towarzyskie.

B. Prus, *Katarynka*,
w: tegoż, *Nowele*,
wyd. Ibis, Poznań 2012,
s. 116-117.

Lubił kobiety. Spotykał się z wieloma, jednak żadnej nie zdecydował się poślubić, mimo usilnych starań.

Kiedy młodość minęła, mecenas zrobił się samotny i posępny. Jego życie stało się monotonne. Tytułowa katarynka niejako splotła jego losy z losami niewidomej dziewczynki. Stała się czynnikiem motywującym pana Tomasza do podjęcia działań na rzecz odmienienia losu biednego dziecka. To spotkanie obojgu przyniosło korzyści.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Reakcje seksualne można wyzwolić w każdym wieku, już od wczesnego dzieciństwa. Wcześnie rozbudzony, w niewłaściwym okresie życia, popęd seksualny może stać się źródłem zaburzeń nerwicowych, gdy jest w nieprawidłowy sposób tłumiony. Dlatego tak ważne jest wychowanie seksualne, oparte na rzetelnej informacji biologicznej. Brak informacji, a zwłaszcza brak formacji postaw, może spowodować różnego rodzaju aberracje (takie, jak onanizm dziecięcy i młodzieżowy). Jest to bardziej problem wychowawczy niż lekarski, jakkolwiek z reguły tam, gdzie są nieprawidłowe postawy człowieka, występuje reakcja nerwicowa jako odpowiedź organizmu i systemu nerwowego na ciągłe napięcie.

K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, dz. cyt., s. 253-254.

FC 19.

Jako pierwsza powstaje i rozwija się komunია pomiędzy małżonkami; na mocy przymierza miłości małżeńskiej mężczyzny i kobiety „już nie są dwoje lecz jedno ciało” (Mt 19,6; zob. Rdz 2,24) i powołani są do ciągłego wzrostu w tej komunii poprzez codzienną wierność małżeńskiej obietnicy obopólnego, całkowitego daru. Owa komunია małżeńska ma swoje korzenie w naturalnym uzupełnianiu się mężczyzny i kobiety.

DCE 5.

Dwie rzeczy dostrzegamy wyraźnie w tym pobieżnym spojrzeniu na koncepcję erosu w historii i dzisiaj. Przede wszystkim to, że istnieje jakaś relacja między miłością i Boskością: miłość obiecuje nieskończoność, wieczność – jakąś rzeczywistość wyższą i całkowicie inną w stosunku do codzienności naszego istnienia. Okazało się jednak równocześnie, że drogą do tego celu nie jest proste poddanie się opanowaniu przez instynkt. Konieczne jest oczyszczenie i dojrzewanie, które osiąga się także na drodze wyrzeczenia. Nie jest to odrzuceniem erosu, jego „otruciem”, lecz jego uzdrowieniem w perspektywie jego prawdziwej wielkości.

Jeśli miłość potrzebuje prawdy, także prawda potrzebuje miłości. Nie można rozdzielać miłości i prawdy. Bez miłości prawda staje się zimna, bezosobowa, uciążliwa dla życia konkretnej osoby. Prawda, której szukamy, ta, która nadaje sens naszej drodze, oświeca nas, gdy jesteśmy dotknięci przez miłość. Kto kocha, rozumie, że miłość jest doświadczeniem prawdy, że to ona otwiera nasze oczy, byśmy mogli zobaczyć całą rzeczywistość w nowy sposób, w jedności z kochaną osobą. W tym sensie św. Grzegorz Wielki napisał, że „amor ipse notitia est” – sama miłość jest poznaniem, niesie z sobą nową logikę. Chodzi o relacyjny sposób patrzenia na świat, które staje się poznaniem dzielonym z inną osobą, patrzeniem w perspektywie drugiego człowieka i wspólnym patrzeniu na wszystko.

LF 27.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Po czym Pan Bóg z żebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę. A gdy ją przyprowadził do mężczyzny, mężczyzna powiedział: „Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała! Ta będzie się zwała niewiastą, bo ta z mężczyzny została wzięta”. Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem. Chociaż mężczyzna i jego żona byli nadzy, nie odczuwali wobec siebie wstydu.

Rdz 2,22-25;
por. Rdz 19,1-29.

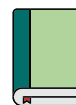
3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Płciowość jest podporządkowana miłości małżeńskiej mężczyzny i kobiety. W małżeństwie cielesna intymność małżonków staje się znakiem i rękojmą komunii duchowej.

KKK 2360;
por. 2361.

IV. LITERATURA

Eldredge J., *Dziki serce. Ćwiczenia w drodze. Osobisty przewodnik prowadzący do odkrycia tajemnicy twojego męskiego ducha*, tłum. M. Sabiło-Widera, wyd. Logos, Warszawa 2005.

- Eldredge J., *Podróż pragnień. W poszukiwaniu życia, o jakim marzyliśmy*, tłum. J. Muranty, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Eldredge J., Eldredge S., *Urzekająca – dziennik osobisty. Odkrywanie tajemnicy kobiecej duszy*, tłum. J. Muranty, S. Ryżyk, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Franciszek, *Encyklika Lumen fidei*, Wydawnictwo M, Kraków 2014.
- Jan Paweł II, *Adhortacja Familiaris consortio*, w: tegoż, *Adhortacje apostołskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 91-216.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Nowakowski P.T., *Promocja seksu w kolorowych pismach dla młodzieży jako problem pedagogiczny*, „Społeczeństwo i Rodzina” 2005, R. 2, nr 2, s. 134-140.
- Olech J., *Dynastia Miziołków*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, tłum. D. Chodyniecki, wyd. Jedność, Kielce 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Posłuchaj, córko... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2006.
- Posłuchaj, synu... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Kondraciuk, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2006.
- Prus B., *Katarynka*, w: tegoż, *Nowele*, wyd. Ibis, Poznań 2012, s. 109-126.
- Rise C., *Sztuka ojcostwa*, tłum. A. Soćko, wyd. „W drodze”, Poznań 2006.
- Sattler H., *Rodzice, dzieci i «te sprawy»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2013.
- W trosce o integralne wychowanie*, red. M. Nowak, T. Ożóg, A. Rynio, Wydawnictwo KUL, Lublin 2003.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.

